

Motion till riksdagen

1987/88:Jo66

av Jan Hyttring m. fl. (c)

med anledning av prop. 1987/88:165 om reglering
av priserna på jordbruksprodukter, m. m.

Stimulans för mjölkproduktionen i skogslänen

Animalieproduktionen i skogslänen är beroende av stöd från samhället. Det är mot den bakgrunden som de har placerats inom stödområdet.

Riksdagen har också uttalat att animalieproduktionen inom stödområdet skall vara oförändrad.

För att begränsa mjölkproduktionen i Sverige infördes den 1 juli 1985 ett tvåprissystem. Detta system var dock så konstruerat att man inte tog hänsyn till beslutet att bevara produktionen inom stödområdet. Vi kan nu också konstatera att produktionen i skogslänen minskat med ca 2,5 % mer än i riket i övrigt.

I det förslag till tvåprissystem som lagts från och med den 1 juli 1988 har kravet på bibehållen produktion inom stödområdet tillgodosetts på så vis att man i Sverige bildat tre regioner. Den nordligaste består av stödområde ett och två, mellanregionen av stödområde tre och fyra, och den södra regionen är allt utanför stödområdet.

Varje stödområde har sin egen kontraktskvot och sitt eget exportfinansieringsavdrag. Genom att ändra kvoter och prisavdrag så kan man minska respektive stimulera mjölkproduktionen och på så sätt bibehålla en önskad produktionsnivå inom respektive region. I och med att regeringen nu föreslår att tvåprissystemet skall upphöra försvinner denna möjlighet att styra mjölkproduktionen till stödområdet. Det finns dock en möjlighet att uppnå samma styreffekt utan tvåprissystem. Från regleringskassan utgår nämligen ett utjämningsbidrag som är lika i öre per kg mjölk i alla föreningar i Sverige. Storleken på detta utjämningsbidrag är beroende av de avgifter och subventioner som flyter in till regleringskassan men också av de utgifter som regleringskassan har för exempelvis export av överskott.

Genom att låta varje region stå för sin egen exportkostnad kan man ha tre olika utjämningsbidrag. Det betyder att så länge en region bara producerar sin egen kvot får den maximalt utjämningsbidrag. Skulle däremot regionens produktion öka över kvoten, så att exportkostnad uppstår, sänks endast den regionens utjämningsbidrag. På så sätt får man en automatisk styrning av produktionen på regional nivå i stället för som i dag, på gårdsnivå. Ett sådant här system skulle med fördel kunna användas på föreningsnivå.

Stöd till nyetablering av animalieproducenter

Mot. 1987/88
Jo66

Mjölkproduktionen i t. ex. Värmland bedrivs i dag till stor del av producenter som är över 50 år. 50 % av de aktiva leverantörerna återfinns i den här gruppen, och de svarar för nästan 40 % av mjölkproduktionen. Ca 27 % av mjölkproducenterna är över 60 år och svarar för 16 % av mjölkproduktionen. Utvecklingen är likartad i de övriga skogslänen.

Skogslänen står följaktligen inom de närmaste tio åren inför stora generationsväxlingsproblem. Samtidigt vet vi att i samband med varje generationsväxling finns det ett behov av reinvestering och ofta även ett behov av expansion.

De yngre har en större försörjningsbörda och måste kanske i större utsträckning bli beroende av lån för att eventuellt lösa ut andra ägare av fastigheten.

Om mjölkproduktionen skall kunna bevaras på dagens nivå är det viktigt att dessa generationsväxlingar underlättas. Förslagsvis skulle man kunna lämna ett startbidrag knutet till den produktion som bedrivs och till det statliga stöd som utgår i respektive prisområde.

Alla som övertar en gård eller startar ny produktion skulle exempelvis två gånger om året få en engångssumma som består av halva statliga pristillägget som utgår i respektive område, multiplicerat med den mängd mjölk och kött som levererats under en viss period. Ett sådant system är mycket lättadministrerat, eftersom all nödvändig information i dag finns på mejerier och slakterier.

Bibehållet förbud mot nybyggnad av djurstallar för nötkreatur och svin

Den balanssituation i produktionen som eftersträfvats och i stort sett uppnåtts inom animalieproduktionen kommer snabbt att ändras om statsmakten beslutar att begränsningarna i byggnadstillstånden inom animalieproduktionen skall upphöra. Effekten blir drastisk för skogslänen när mjölkproduktionen flyttas söderut. Stödområdet, inom vilket riksdagen sagt att produktionen skall bibehållas, blir den stora förloraren. På grund av den dåliga lönsamheten i spannmålsodlingen står många sydsvenska gårdar i startgroparna att starta eller utvidga animalieproduktionen. Skogslänen med dess sämre förutsättningar kan inte hävda sig ekonomiskt i uppkommande konkurrens. Därför bör nuvarande förbud mot nybyggnad av djurstallar för nötkreatur och svin bibehållas med de dispensregler som gäller och motiveras av beslutet att bibehålla animalieproduktionen inom stödområden.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

1. att riksdagen begär att regeringen framlägger förslag om ersatt tvåprissystem för mjölkproduktion i enlighet med motionen,
2. att riksdagen begär att regeringen framlägger förslag om stöd till nyetablering av animalieproducenter i enlighet med motionen,

3. att riksdagen beslutar avslå proposition 1987/88:165 i den del som omfattar borttaget förbud mot nybyggnad av djurstallar för nötkreatur och svin,

4. att riksdagen beslutar bibehålla nuvarande förbud mot nybyggnad av djurstallar för nötkreatur och svin med de dispensregler som gäller och motiveras av beslutet att bibehålla animalieproduktionen inom stödområdena.

Mot. 1987/88
Jo66

Stockholm den 10 maj 1988

Jan Hyttring (c)

Ingvar Karlsson
i Bengtsfors

Karl Boo (c)